

INPUT NAJK VOOR VERKIEZINGSPROGRAMMA'S

Wat hebben jonge boeren en tuinders nodig?

Al generaties lang staan wij, jonge boeren en tuinders, iedere dag in verbinding met onze omgeving en voelen wij ons daar ook verantwoordelijk voor. Met volle overtuiging zetten wij ons in om kwalitatief hoogwaardig voedsel, bloemen, planten en uitgangsmaterialen te produceren en onderhouden we mooie landschappen. Met onze passie, kennis, energie en creativiteit zien wij voor de toekomst veel mogelijkheden. Er liggen uitdagingen op het gebied van klimaat, stikstof, milieu en water. Jonge boeren en tuinders zijn ambitieus en willen onderdeel zijn van de oplossing in plaats van het probleem. Wij willen graag agrarische bedrijven overnemen, gezond voedsel en veilig producten zo duurzaam mogelijk produceren en zorg dragen voor de omgeving en het landschap.

Om jonge boeren en tuinders perspectief te geven op een toekomst en hun ambities te kunnen laten realiseren op hun familiebedrijven zal er een integraal Europese en Nederlandse visie op het voedselsysteem moeten komen. Al sinds de middeleeuwen bedient de Nederlandse land- en tuinbouw vooral het Europese achterland (vooral Noord- West Europa) met haar producten. Ook nu nog is 70% van de export uit Nederland bestemd voor de Europese Unie. Deze functie zal de land- en tuinbouw volgens NAJK behouden en blijven door ontwikkelen. Voor NAJK is het een no-go om een visie te maken van het Nederlandse voedselsysteem over hoe en in welke mate je deze functie invult met productie, zonder een visie over het Europese voedselsysteem, onze grootste afzetmarkt. Je verstoort daardoor de balans tussen vraag en aanbod. Het zou zonde zijn als door het ontbreken van een Europese visie bestaande duurzame waardeketens instorten en daarmee het verdienvermogen voor jonge boeren en tuinders die hieraan meedoen. De integrale visie moet gezamenlijk tot stand komen tussen jonge boeren en tuinders, het bedrijfsleven en de overheid. Nadat deze visie is vastgesteld, kunnen deze partijen nadenken over de weg hier naartoe (strategie) en hoe ze met elkaar willen samenwerken.

Jonge boeren en tuinders weten niet waar Nederland met onze sector heen wil. Zij kunnen hierdoor niet strategisch investeren en kiezen met wie ze moeten samenwerken om geld te kunnen verdienen. Het gevolg hiervan is onzekerheid over de kaders waarbinnen je kunt ondernemen. Dat is een belemmering in het ondernemerschap van jonge boeren en tuinders, die daardoor onterecht afhaken en de al enorm vergrijsde sector nog meer grijs gaat kleuren. Die vergrijzing is een Europees fenomeen waarover volgens NAJK onvoldoende wordt nagedacht. Het gevolg hiervan is dat de hoeveelheid boeren in de toekomst in heel Europa krimpt. Er nog niet is nagedacht over wat dit betekent voor onze sector, de voedselketen hierachter en voor ons continent. NAJK vindt dat onverantwoord tegenover niet alleen de volgende generatie jonge boeren en tuinders in Nederland en in Europa, maar tegenover heel de volgende generatie. Zonder jonge boeren en tuinders heeft de land- en tuinbouw überhaupt geen toekomst!

NAJK
Bemuurde Weerd O.Z. 12
3514 AN Utrecht

T 030-2769869
E info@najk.nl
W www.najk.nl

IBAN NL18RABO03945385 01
KvK 40483585

 DBNAJK
 @NAJKtweets

Wij vragen u om hulp. Geef ons de ruimte om waar nodig te ondernemen en te ontwikkelen, maar tegelijkertijd de grote verduurzamingslagen te maken die de samenleving van ons vraagt. Wij willen bedrijven over kunnen nemen van onze ouders en straks weer door kunnen geven aan de volgende generatie jonge boeren en tuinders. Samen met politiek, de overheid, de samenleving en het bedrijfsleven, willen wij gaan voor een mooie toekomst voor boeren en burgers. Gaat u met ons de uitdaging aan?

Wij hebben bestaansrecht, zowel nu als in de toekomst!

NAJK is van mening dat boeren en tuinders bestaansrecht hebben door meerwaarde die zij kunnen bieden. De eerste meerwaarde is het, in nauwe samenwerking met de overheid en het bedrijfsleven, onderhouden van een (financieel) aantrekkelijk en duurzaam agrofoodcluster om in te ondernemen en te werken. Een tweede meerwaarde is het verzorgen en garanderen van een agrofoodcluster dat zich constant door ontwikkelt op het gebied van innovatie, kennis en kunde, op het hoogste niveau. Die meerwaarde komt tot uiting in de ontwikkeling en het maken van zowel duurzame producten als duurzame waardeketens met langdurige economische meerwaarde die deze producten zowel nationaal en internationaal afzet. Een derde meerwaarde is het bieden van een fundament voor een agrofoodcluster bestaande uit sterke waardeketens waarbinnen investeringen, winsten en verliezen in goede balans worden gedragen. Een vierde meerwaarde is het verzorgen van een agrofoodcluster dat een stimulerende en cruciale meerwaarde heeft op en voor het platteland op het gebied van:

1. Werkgelegenheid;
2. Sociale cohesie en leefbaarheid;
3. Een mooi landschap beheerd door boeren, waarin landbouw en natuur geen harde scheiding meer kent;
4. Gezonde biodiversiteit voor boer, dier en burger.

Een vijfde meerwaarde is het verzorgen van agrofoodcluster dat in verbinding staat met de omgeving en samenleving. Het ontbreken van een verbinding met de omgeving en samenleving betekent het verlies van de 'license to produce' en daarmee het verliezen van een toekomstperspectief. De verbinding komt tot uiting in communicatie, educatie en transparantie. Een zesde meerwaarde is het verzorgen van een agrofoodcluster dat een leidende bijdrage kan leveren op mondiaal, Europees, nationaal en regionaal niveau aan veilig voedsel, gezond voedsel en zekerheid van voedsel.

De laatste meerwaarde, maar volgens NAJK één van de allerbelangrijkste, is het verzorgen van een agrofoodcluster dat met haar strategie en structuur een zeer sterke bijdrage kan leveren aan de versteviging van de geopolitieke positie van zowel Nederland als de Europese Unie.

Om hieraan invulling te geven hebben we op de volgende zes punten inhoudelijk uitgewerkt:

1. Bedrijfsovername
2. Juridische zekerheid
3. Verdienvermogen
4. Grond
5. Versnelling van verduurzaming
6. Water

1. Bedrijfsovername: goede ondersteuning van bedrijfsovernames, zodat het aantrekkelijk blijft om in de agrarische sector te werken en ondernemen.

Om meer perspectief te kunnen bieden aan jonge boeren en tuinders die voornemens zijn om een bedrijf over te nemen zijn extra gelden en voordelige fiscale regelingen cruciaal. Denk hierbij aan behoudt van de landbouwvrijstelling, beschikbaar stellen van vestigingssteun van € 100.000 aan jonge boeren en tuinders die net een bedrijf zijn gestart of hebben overgenomen en versoepeling van de BOR (Bedrijfsopvolgingsregeling). Daarnaast is het essentieel om een pensioenvoorziening te creëren om de financiële zekerheid van agrarische ondernemers te waarborgen. We pleiten voor de oprichting van een specifiek kenniscentrum voor bedrijfsovernames, dat waardevolle begeleiding en informatie biedt. Verduurzaming speelt een steeds belangrijker rol op het boeren erf. Juist wanneer een jonge ondernemer die transitie omarmt en na bedrijfsoverdracht het bedrijf wil verduurzamen, loopt men tegen de voortzettingseisen van de BOR aan. Ontwikkelingen in het bedrijf, zoals bijvoorbeeld wind- en zonne-energie, gewasrotatie of een uitbreiding met een neventak, kunnen er al voor zorgen dat niet aan deze eisen wordt voldaan. We pleiten voor versoepeling van de voortzettingseis, waardoor deze jonge boeren en tuinders niet gestraft worden voor hun bijdrage aan de benodigde transitie.

De financierbaarheid van agrarische bedrijven blijft een uitdaging. Een fragiel verdienmodel, oplopende rente en het Basel IV-akkoord zijn hier o.a. debet aan. Het verstrekken van rentekortingen bij de financiering van bedrijfsovernames, kan jonge boeren en tuinders net na bedrijfsoverdracht ondersteunen in een kritieke fase waarbij de financieringsdruk zeer hoog is. Daarnaast pleit NAJK voor een herziening van het Basel IV-akkoord zodat het voor jonge boeren en tuinders weer makkelijker wordt om zich te laten financieren op basis van zekerheid in plaats van kasstroom.

2. Juridische zekerheid: een goede juridische borging, zodat onze agrarische ondernemingen ook qua vergunning bestaanszekerheid krijgen en houden.

Legalisering van PAS-melders en interimers is de eerste stap richting juridische zekerheid voor de landbouwsector. De borging van technieken en

de economische positie in gebiedsprocessen zijn daarnaast middelen om juridische zekerheid verder uit te bouwen. De KDW moet als omgevingswaarde uit de wet. Daarnaast moet een herziening van de uitvoering Natuurdoel Analyses plaatsvinden. Een borging van het sociaaleconomisch perspectief van jonge boeren en tuinders biedt houvast aan jonge boeren en tuinders om toekomstplannen te maken. Voor de borging hiervan is een landbouwtafel nodig die bestaat uit organisaties vanuit de primaire sector (boeren en tuinders), het bedrijfsleven, de overheid en relevante maatschappelijke organisaties.

3. **Verdienvermogen: het creëren van goede kaders om geld te blijven verdienen met onze agrarisch ondernemingen.**

De verschuiving van middelsturing naar doelsturing is van essentieel belang. Samenwerking tussen boeren, verwerkers, supermarkten en overheden is cruciaal om dit te bereiken. Dit omvat onder andere het realiseren van betere prijzen voor duurzame, Nederlandse producten via duurzaamheidsstandaarden die aansluiten bij bestaande of nieuwe keurmerken. Deze keurmerken moeten onderling op wetenschappelijk verantwoorde wijze vergeleken kunnen worden in alle schappen binnen de Europese Unie.

Het introduceren van een langdurig beloningssysteem voor maatschappelijke diensten biedt jonge boeren en tuinders een nieuw verdienmodel. We zien kansen in het ondersteunen van toegang tot nieuwe markten en het verstrekken van sociaal, mentaal en technisch advies, inclusief bedrijfseconomische evaluaties. Een versterking en verruiming van de positie van erkende producentenorganisaties en brancheorganisaties kan hierin ondersteunen, omdat zij de primaire sector (boeren en tuinders) en het bedrijfsleven in staat stellen om voor hun gehele branche of sectordeel ondersteunend beleid en regelingen te treffen.

Om duurzaamheidsdoelen te waarborgen, benadrukken we de noodzaak van een strikte borging van economisch doelbereik. Ook pleiten we voor duurzaam handelsbeleid met minimale import van producten met lagere normen, om een gelijk speelveld te behouden.

4. **Grond: voldoende beschikbaarheid en toegang tot grond.**

Nederland is door goede bodemvruchtbaarheid en vooroplopende techniekontwikkeling bij uitstek een geschikte locatie om hoogwaardig voedsel en uitgangsmaterialen te verbouwen. Om dit in de toekomst te behouden is de beschikbaarheid en toegang tot grond voor jonge boeren en tuinders ontzettend belangrijk. Als dit ontbreekt, is een doorontwikkeling en/of een transitie van het bedrijf erg lastig. Echter, de druk op de grondmarkt is enorm hoog. Niet alleen de agrarische sector heeft behoefte aan grond, ook bijvoorbeeld de woningmarkt, industrie en natuur. Om de transitie van de landbouw te laten slagen en een gezonde agrarische sector in Nederland te houden, is het van groot belang dat het landbouwareaal beter wordt beschermd tegen functieverandering. Dit kan gedaan worden met een afwegingskader, zoals omschreven in het niet gesloten

landbouwakkoord. De toegang tot grond voor jonge boeren kan ook gestimuleerd worden door de invoering van een landelijke beleidsarme grondbank, waarbij jonge boeren en tuinders voorrang krijgen bij de toekenning van gronden. Om in de toekomst te blijven sturen op de beschikbaarheid en toegang tot grond kan de introductie van een taskforce grond bestaande uit onder andere NAJK een oplossing bieden. Deze taskforce gaat nadenken over stimuleringsregelingen of beleidsaanpassingen, om grondmobiliteit tussen agrariërs aantrekkelijker te maken.

Veel jonge boeren en tuinders hebben ook te maken met gronden welke gepacht/verpacht worden. Het pachtstelsel stimuleert nu niet langjarige pacht waardoor jonge boeren en tuinders langjarige pachtafspraken kunnen maken om zekerheid in hun bedrijfsvoering te hebben. Goede pachtafspraken kunnen worden gemaakt met onder andere de veldpartijen, LTO, FPG, BLHB en NAJK. Deze veldpartijen komen binnenkort met een voorstel om het pachtstelsel in positieve zin te hervormen, waarbij langjarige pacht wordt gestimuleerd en bestaande pachtafspraken ongemoeid blijven.

Een goede verplaatsingsregeling met de mogelijkheid tot aanpassingen aan omgevings- en bestemmingsplannen indien passend, is van belang om gunstige locaties niet verloren te laten gaan. NAJK vindt dat het kwadrantenmodel, zoals omschreven in het niet gesloten landbouwakkoord, als basis moet gelden voor de verplaatsingsregeling. Het kwadrantenmodel heeft juist als doel om gunstige locaties niet verloren te laten gaan. Onlosmakelijk aan het kwadrantenmodel zit de ABC-formule gekoppeld. Beide instrumenten kunnen gebruikt worden bij het vormgeven van de verplaatsingsregeling.

5. Versnelling van verduurzaming: extra stimulans zodat agrarische ondernemers bij kunnen dragen aan maatschappelijk gestelde opgaven en de Nederlandse land- en tuinbouw koploper blijft in de wereld.

Dit kan door te schakelen van mestbeleid naar bodembeleid, waarin behoefte van bodem en gewas centraal staat. Innovatieprogramma's, structurele beloning voor maatschappelijke diensten én investeringssubsidies zijn goede stimuleringsmiddelen om verduurzaming te versnellen. Een adequaat pakket rondom weerbare teelten is voor de akkerbouwsector ontzettend belangrijk. Om dit alles te ontwikkelen en uit te voeren is een landbouwtafel, zoals omschreven bij punt 4, van belang. Aan deze tafel moet beleid worden gemaakt, doorontwikkeld en geborgd. Tevens moet deze tafel ook beschikking krijgen over een uitvoeringsorganisatie die hetgeen wat bedacht is ook kan uitvoeren op een boer- en tuindervriendelijke wijze.

6. **Water: beschikbaarheid en kwaliteit van zoet water**

NAJK pleit voor een hogere prioriteit van de landbouw in de verdringingsreeks voor oppervlaktewater. Om duurzaam watergebruik te bevorderen, vragen we om subsidies ter ondersteuning van waterbehoud en technieken om waterverbruik in de landbouw te verminderen. Onderzoek naar en ontwikkeling van robuuste watersystemen, droogte- en zouttolerante gewassen en hergebruik van restwaterstromen zijn essentieel om waterbeheer te verbeteren.

We moeten actief optreden tegen verzilting en de nadelige effecten ervan minimaliseren. Tegelijkertijd streven we naar eerlijke vergoedingen voor agrariërs die gewas- en opbrengstverliezen ervaren door wateronttrekking voor maatschappelijke behoeften.

NAJK
Bemuurde Weerd O.Z. 12
3514 AN Utrecht

T 030-2769869
E info@najk.nl
W www.najk.nl

IBAN NL18RABO03945385 01
KvK 40483585

 DBNAJK
 @NAJKtweets